

Sayın Hüdaverdi Talay
Nartaltepe Terakki Cad.
Barbaros Sokak 104/2

BANKI-ŞEHİR

TEKSTİL

ONBEŞ GÜNDE BİR YAYINLANIR TEKSTİL İŞÇİLERİ SENDİKASI ORGANİDİR

1

ŞUBAT

1970

YIL: 2

SAYI: 28

İşkolu sözleşmesi Fiyaskoyla sonuçlandı

İşkolu seviyesinde yapacağı toplu iş sözleşmesi ile tekstil emekçilerinin yaşantılarına büyük katkılarda bulunacağı yolunda aylarca propaganda yürüten TEKSİF, işkolu sözleşmesiyle hiçbir hak elde edemedi ve bir kerre daha çilekeş tekstil işçilerini kandırdı.

Teksif Sendikası 1969 yılı Haziran ayında tekstil işkolunda işkolu seviyesinde toplu iş sözleşmesi yapma yetkisini, Çalışma Bakanlığını da destek alarak kazanmış ve daha yetkiyi elde etmeden de büyük propagandalara girişmişti. Ne varki geçtiğimiz günlerde Teksif, tekstil işkolu için yüzkarası olan toplu iş sözleşmesine imzayı bastı ve kendinin yarattığı palavra balonunu yine kendisi

söndürdü. Yeni işkolu sözleşmesiyle hiçbir hak getirilmiyor, işyeri seviyesindeki hükümler men tekrarlanıyor. Şu sonuç Teksif'in şimdiye değin aldatmadan başka bir eylem getirmediğini açıkça belgelemektedir. İşverenlerle olan sıkı-fıkılığını, böylece gerçek hüviyetini tevsik etmektedir.

Teksif, işkolu seviyesinde yaptığı sözleşmeyle tekstil emekçisini işverenlerden hiçbir

şey almadan satarken, son olarak yaptığı Genel Merkez Kongresi ile de üyelerinin sırtına kambur bindirici hükümler getirmekte, faşist sendikacılığın apaçık örneğini vermektedir. Teksif'in son Genel Kurul toplantısında, normal aidatın yanı sıra başında her yıl bir yevmiye ek aidat ve asıl bina yapımına, şu be başkanlarının fiyakalı arabalarına sarfedilecek olan ve fakat yardım sandığı adı altındaki kuruluş için de senede mak-

tu paraların ödenmesini sağlamak amacıyla ücret tediyelelerinden kesilmek üzere işverenler, yıllık izin hesabında çalışılmış süreler sayılır ve işverelere talimat verilmiştir.

Bu uygulamanın Teksif'e üye olan emekçilerde tepkisi büyük olmuştur. Teksif'ten kitle halinde istifaların sağlanması için işçiler hazırlıklara başlamışlar, birçok işyerlerinde işçiler imza toplayarak haksız surette kesilen bu paraların verilmesi ve kesilmesinin durdurulması için işverene başvurmuşlardır. Bu uygulamaya karşı çıkanları da haysiyet divanına sevkettirmek suretiyle gözdağı vermekte, böylece özgür sendi-

mak istemektedir. Bu hal tek başına iğrenç bir faşist sendikacılık uygulamasıdır.

İşte şu olay sendikacılığı geçim kapısı yapmış, sınıfından kopmuş sendikacı bozuntularının gerçek hüviyetini ortaya koymaktadır. Bir taraftan yüzkarası bir ihanet belgesi olan işkolu sözleşmesine imza at, diğer taraftan da ne idüğü belirsiz, neye ve kime hizmet edeceği bilinmeyen aidat artırımlarıyla günlük ekmeğinin çilesi içinde ezilen tekstil emekçilerinin sırtına bin... Sermayesi yalan olanların foyası ortaya çıkmıştır. En iyi dersi aldattıkları insanların şamarını yedik-

Tatlı sert

ABDULLAH SERT

Ortaçağ kalıntıları

Gelin tanış olalım
İşi kolay kılalım
Sevelim sevillelim
Dünya kimseye kalmaz
-Yunus Emre-

BİR GREV

16 Ocak 1970 Cuma günü, Deniz-Taşıt - İş Sendikası, işveren Denizcilik Bankası ile uyuşmazlığa düştüğünden, şehir hatlarında deniz ulaşımını durdurarak greve başladı. Grevin büyük yankılar yapmasının nedeni Anadolu yakasında oturan yarım milyon insanı ilgilendir mesiydi. Ve binlerce insanı motorlara, kuyruklara, iskelelere yığan, bir anlamda perişan eden grev pazar günü gece yarısına doğru son buldu. İşveren de halk da böylece geniş bir soluk aldı.

GREV VE HALK

Bazı yorumla kaçmayan gazetelerin yanında, halkı geniş bir şekilde ilgilendiren greve basın saldırdı, durdu. Oysaki bir grevin başarısı, halka inmesiyle sağlanabilir. Çağdaş üretim zincirinde çalışanların grevden yararlanarak haklara kavuşması, greve kamu oyunun da ilgi sağlamasıyla mümkündür. Bazı işkolları yapıları yönünden halkla grev arasında doğrudan bir bağ sağlayacak niteliktedir, nitekim şehir hatları grevinde bu bağ hemen kurulmuştur.

Halk sıkıntı çekecektir, halk perişan olacaktır diye grevin yapılmamasını savunmak büyük bir bilgisizliktir ve de geçici halk sıkıntısını çalışanların büyük hak kaybına yeğ tutmaktır. Eline kalemi alan bazı gazete yazarları büyük bir sorumsuzluk içinde grev kırıcılığı yapmışlar, halkla sendikayı ve işçileri karşı-karşıya getirmek gibi tehlikeli bir oyunu denemişlerdir.

(Devamı 4. sayfada)

tuen 130 lira alınmasına karar verilmiş, yevmiyelerle, bu mak-

kacılık anlayışı içinde olan tekstil emekçisinin direnişini kır-

eri gün açacaklardır. O gün de uzak değildir.

Denizci kardeşlerimizin grevi

Denizciler kısa fakat çok etkili bir grev yapmışlardır. Grevi Sendikal rekabet yüzünden Türk-İş desteklememiş, hatta kırmaya gayret etmiştir. Bununla birlikte Deniz Taşıt-İş Sendikası başarı kazanmıştır.

Türk Deniz Taşıt-İş Sendikası, işveren Denizcilik Bankası ile uzun süren görüşmelerde bir anlaşmaya varamadığından 16. Ocak günü arabalı ve şehir hatları vapurlarında grev uygulamıştır. Sendikanın işveren Bankaya karşı ileri sürdüğü teklifler gerçekten makûl ve özellikle bir Devlet Kuruluşunun derhal kabul zorunda olduğu tekliflerdi. Buna rağmen iş yokuşa sürülmüş ve haklı teklifler dikkate alınmamıştır. Denizcilerin uygulamak zorunda

kaldığı grev işveren bakımından dikkate değer bir davranıştır.

Gerçekten devlet kuruluşlarının başında bulunanlar tam so-

(Devamı 4. sayfada)

Şu Söz Bizim Değil!

“Mesele pahalılık değil, geçim meselesidir,”

Abdi İpekçi'nin Demirel'le yaptığı konuşma günlerce Milliyet'te tefrika edildi. Bu tefrikayı izleyenler, Başbakanın mantıklı konuşmasına tanık ol-

muşlardır herhalde. Gerçekten Demirel'in özellikle (Bizi daha yakından ilgilendirdiği için) pahalılıkla ilgili olarak öne sür-

(Devamı 4. sayfada)

Zamanı Geldikçe Yunus Kara

Pahalılık ve yeni vergiler

Her geçen gün pahalılık biraz daha artıyor, bu söz artık herkesin ağzında dolaşmaktadır. Ama çare bulacak organlar pahalılığı önleyecek hiçbir ciddi tedbir almamaktadır.

Hayat pahalılığı karşısında işverenler de hiçbir tedbir düşünmemektedir.. Sayın işverenler öyle zannetmektedirlerki, bu soygun düzeni devam edecek ve bu işçiler sene de aylıklarına yapılan 100. lira zamlarla geçinip gideceklerdir. Biz öyle görüyoruz ki, bir gün bu toplum patlayacaktır ve bundan da en çok sermaye sahipleri zarar görecektir. Bu ne bir tehdit ne de falcılıktır. Bizim yaptığımız cılız bir sesle sermayeyi ikaz etmektir. Sendikalarda uzun müddet «tencere kapaklığı» vazifesini yapamıyacaklardır. İşçiler sendikalarına da itimadını kayıp etmektedirler. Türkiye'de her hareket, her iktidar değişikliği iktisadi sıkıntılardan doğmuştur. 1950 beyaz ihtilali, 6-7 Eylül hadiseleri, 1960 devrimi gibi hareketler hayat pahalılığının patlamalarından ileri gelmiştir. Ama bundan sonraki patlamaların eskilerinden daha gürültülü olacağı ortadadır. Dünya'daki gençlik akımlarının Türkiye'deki etkileri daha çok kitap tercümesi ve okunması, Avrupa'ya daha çok insanın gitmesi, çalışması ve temasları Türkiye'de yaşayanlar daha çok mukayese imkânları yaratmakta ve bu mukayesede vatandaşlarımız kendi hayat ve yaşantılarından utanılacak sonuçlar çıkarmaktadırlar. Bu haleti ruhiye içindeki insanın patlamasının neticelerini tahmin etmek için kitle psikolojisi mütehassısı olmak gerekmez. Bütün bu sıkıntılar içinde olan dar gelirli bu kerre yeni vergiler karşısında kalmaktadır. Yeni Devlet Bütçesinde 3 milyar TL.sını aşkın bütçe açığını kapamak için yine Hükümet vasıtalı vergileri artırarak kolay yolu seçmiştir. Az kazanan az vergi, çok kazanan çok vergi sistemi ile dengesiz olmakla beraber sosyal adaleti hiç değil korumak varken Hükümet yine fakirin cebine elini sokmuştur.

Dengesiz Vergi Sistemimiz,

İşçinin işyerinde harcadığı emek iki kısma ayrılır. Bir iş gününde çalışan işçi, kendi sarfettiği emeğin değerine eş değer üretir, yani istihsal yapar. Bir de o iş günü içinde işverenin kendi cebine indirdiği artık değer, yani fazladan istihsal üretir. İşte buna fazla emek denir ekonomi ilminde.

Bu fazla emeğin adı da artık değerdir. Bu artık değer, işçinin ödenmeyen emeğinin karşılığıdır. İş gününde her işçinin ürettiği bu fazladan ve karşılığı ödenmeyen istihsalin tümü patronun kasasına gider ve onun sermayesinin en verimli kaynağını teşkil eder. Meselâ, tekstil işçisi tezgâhta bir saatte 1 metrelik kumaş dokuyorsa, ona verilen yevmiye meselâ 2 saatte dokuduğu kumaşın değerine eşittir. Diğer geri kalan altı saatte dokuduğu kumaşın bedeli ise doğrudan patronun kasasına akacaktır.

İşte, esas sömürünün kaynağı bu artık değerdir. İşveren ücreti daima bu artık değeri cebine indirecek şekilde tesbit eder. İşçiye zam yaptıkça bunu malının maliyetine aktarır ve fiyata zam yapar. Bu kapitalist düzenin kanunudur.

İşçi felsefesi:

Geçen sayımızda işçi felsefesine dair başlangıç yazısı yayınlamıştık. Bu sayımızda, işçi

EKONOMİ SORUNLARI

Ekomide Artık değer..

felsefesi ile ilgili meseleleri yazmağa devam ediyoruz. Burjuva, yani sermayedar sınıfın felsefesi olan Metafizik felsefe ile işçi felsefesi olmak üzere iki tip felsefe ve düşünce şekli olduğuna geçen sayıda gördük.

İnsanların tabiat olaylarına dair bilgilerinin kıt olduğu, eskiden, birtakım olayları meselâ mevsimler, ölüm, doğum, tabiat afetleri, ay'ın, güneş'in izahını hurafelerle ve tanrılarla izaha çalışırlardı. Binlerce yıl önce tıp, fizik, kimya gibi ilimler zamanımızdaki gibi gelişmediğinden, insanların böyle izahlar yapmasını normal karşılamak lâzımdır. İnsanlar, ne zaman maddenin özünü ve çevresinde cereyan eden olayların sebeplerini araştırmaya başladılar. Meselâ, artık bugün ay'ın ıssız bir toprak parçası olduğunu biliyoruz. İnsanlar, maddeyi incelerken onun, atom denilen zerreciklerden meydana geldiğini tesbit ettiler. Yani atom maddenin en küçük parçasıdır. Son zamanlarda ise insanlar atom'u da parçalamağa muvaffak oldular ve atom enerjisi-

sini buldular. Bu atomlar da daima hareket halindedir. Demek ki, etrafımızdaki herşey hareket halindedir. İşçi felsefesinin esasını madde ve hareket teşkil eder. Burjuvalar ise, bunu bildikleri halde, insanların bilgilerinin kıt olduğu devirlerdeki inanışlarını, işçi sınıfını uyutmak için tekrarlayıp dururlar ve bunu, kendi düzeninin ebedi olduğunu, hiçbir şeyin değişmediğini, herşeyi kaderin tayin ettiğini yaymak sureti ile başarmağa çalışırlar. Hiçbir şey yoktan varolmaz, her varlık diğer bir varlıktan meydana gelir. Meselâ, insanların

maymunlardan türediği gibi. Hergün maddeyi kendi elleri ile değiştiren, hayatın güzelleşmesi için alınteri döken sanayinin çocuğu işçiler ise, birtakım hurafelerle yetinemezler. Düşüncelerimiz kendi edindiğimiz tecrübelerle, bilgilerle teşekkül eder, yoksa gökten zenbille inmez. Gelecek sayımızda, doğru düşünme yollarını tatbikatta nasıl buluruz, bunu göreceğiz.

rinde, zorlayıcı sebepler yüzünden işin aralıksız olarak bir haftadan çok tatil edilmesi ile işçinin çalışmadan geçirdiği 15

HUKUK KÖŞESİ

Maliye Bakanlığınca hazırlanan bir raporun öğre-
diğimize göre bir yıl içinde 50 kişi daha milyoner olmuş-
tur. Milyoner sayısı 195'ten 245'e yükselmiştir. Ayrıca
bundan kazancını tam göstermeyenler ile ziraat ağaları ha-
riçtir.

Sosyal Adalet Dengesizliği Tablosu

Beyanname yılı	Yıllara göre milyoner sayısı	Bir Milyoner'in ortalama yıllık geliri
1965	215	1.338.804
1966	189	1.061.549
1967	164	1.600.104
1968	195	1.804.449
1969	245	2.470.507

Tablo incelendiğinde anlaşılacağı üzere kazancının ne kadarını gösterdiği bizce meçhûl olmakla beraber ticaret erbabının gösterdiği rakamlara bir an için inansak bile 1965 yılında 215 milyoner varken 1967 senesinde bu 164 milyonere düşmüş ama 1968'de 31 milyoner artarak 195 milyonerimiz olmuş 1969 yılı milyonerlerimiz için bereketli bir yıl olmuş ve 1968 deki rakam 50 artarak 245 milyonere kavuşmuşuz (!.)

Bir Milyoner'in Doğuşu

Yukarda Türkiyemizde milyonerlerin artışı rakamlarını resmî istatistiklerden aktararak hayretlerinize sunduk. Hükûmetin en yüksek makamında oturan bir şahsın ilkokulu zor bitirmiş yakını bir taşaronun 10 yıl içinde kazancı bankaların istihbarat kayıtlarına göre 48. milyon Türk Lirasıdır ve bilir misiniz ki, bir insanın on yıl içinde 48. milyon lira biriktirebilmesi için yedikleri, içtikleri ve ödedikleri vergiler dışında her ay bir köşeye tam 400.000 lira ayırıp koymasını göstermesi lâzımdır.

Fakirin zeytini:

Yukardaki bir milyonerin doğuşuna karşılık fakirin havyarı zeytinin bu seneki hikâyesini bir yetkiliden dinleyelim. Bu yetkili, Marmara Zeytin Satış Kooperatifleri Birliği Genel Müdürü Hikmet Akalın'dır.

Akalın şöyle diyor:

«Bir kilo zeytin sadece üreticiye 3 liraya mal olmaktadır. 3. liraya üreticiye mal olan zeytini gerek biz kooperatif olarak, gerek tüccar 470 - 480 kuruşa satın alırız. Toplanan zeytinler bakım ve diğer masraflarla beraber 8 liraya mal olur burada dikkati çeken nokta, bakım ve diğer masraf gerekçesi ile zeytinin kilosunun depoda % 60 zam görmesidir. Bu zam araçların ceplerine girer. Bakkaldan işçimiz kilosunu 10 liradan alır ve çocuklarına sayı ile yedirir.

Yıllık ücretli izin ve Mesken kirası meseleleri

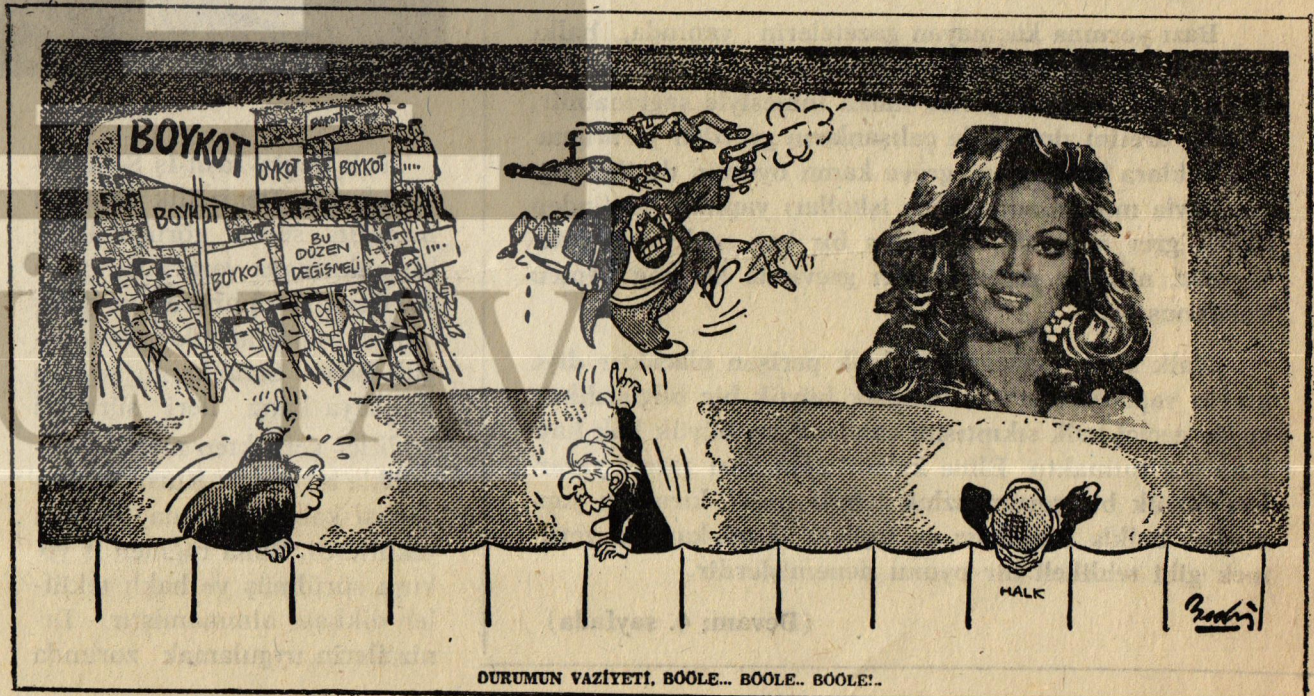
İş kanunu, işçinin en azından yılda bir dinlenmesini sağlamak amacı ile yıllık ücretli izin hakkı tanımıştır. Yıllık ücretli izin hakkından yararlanmak için işyerinde en az 1 yıl çalışmış olmak gerekir. İzin süreleri çalışma yıllarına göre artmaktadır. Bu süreler, kanunun 49. maddesinde gösterilmiştir. Toplu sözleşmelerle gerek yıllık izin ücretleri ve gerekse süreleri arttırılabilir. Aşağıdaki günler, kanunun 51. maddesine göre, yıllık ücretli

izin süresinin hesabında çalışılmış gibi sayılır:

- İşçinin uğradığı kaza veya tutulduğu hastalıktan dolayı işine gidemediği günler,
- Kadın işçilerin doğumdan önce ve sonra çalıştırılmadıkları günler,
- İşçinin muvazzaf askerlik hizmeti dışında manevra gibi fazladan askerlik hizmetleri sırasında işine gidemediği günler,
- Çalışmakta olduğu işye-

- Hafta tatili, milli bayram ve genel tatil günleri,
 - İşçilerin uzlaştırma toplantılarına katılmaları, sendikal görevleri sırasında geçirdikleri süreler,
 - Evlenme, cenaze izinleri,
 - İşveren tarafından bilumum diğer izinler,
- gibi durumlarda geçirilen sürenin bu süreleri hiçbir zaman yıllık izinden mahsup edemez. Ayrıca, bayramlarda tatil günü cuma ile biterse, onu takip eden Cumartesi günü de tatil sayılır. Yıllık tatil süresi içinde yer alan bayram tatilleri izine dahil olmazlar ve izine tekâbülden ücretten ayrı olarak bayram tatiline ait günler için ayrı
- (Devamı 4. sayfada)

Herkesin sorunu bir değil!

DURUMUN VAZİYETİ, BOOLE... BOOLE.. BOOLE!..

DOSTÇA Kâni Şengül

KORKU!

— Son günlerde eylem, partiçi çekişmelere yöneldi. Türkiye halklarını daha iyi ve acıtmadan ezabilmenin üstü örtülü tartışmaları yapıyor şimdilerde. Birden yüze çıkan direnişler şimdilerde tümünden ölü. Pirincin taşı ayıklanıyor. İşte bizde stratejiye (varılmak istenen hedefe) ulaşamayışın tipik görüntüsü! Böyle pirincin taşı ile uğraşmalar ciddi nitelikte eylem olmadığının kesin kanıtıdır. Oysa bırakın pirincin taşını da, kursağında tıkananlar ayıklasın!

İki yıl önce VATAN'da yazdığım Amerikan aleyhtarı bir yazıdan ötürü hakkımda T.C.K. 312'ye muhalefetten dava açılmıştı. Savcı bey, «sınıfları birbirine düşürmek..» diyordu. Bense yaptığım kısa savunmada sınıfları birbirine düşürenin Amerika olduğunu ifade etmiştim. Ötesini hiç izlemedim bile.. Nihayet Ankara Basın Toplu Asliye Ceza Mahkemesince verilen 24.12.1969 tarihli beraat kararı, 15.1.1970 tarihinde bana kadar ulaştı. Kararın bu nitelikte olacağını ben daha öncesinden çok iyi biliyordum. Ama, savcılık aracılığı ile bize gözdağı vermektir. Biz ise dağların âlâsını gördüğümüz için gülererek geçtik, amaç diye karşımıza çıkarılana. Yazık ki amacın da bir kısmı gerçekleşmişti: VATAN, sayfalarını bana kapamakla hem gözdağını yutmuş, hem de bana mahkemededen önce kraldan çok kralcı bir davranışla cezamı vermişti. Değişen birşey olmadı, yer bulduğumuz yerde yazmağa devam ettik. Buldukça da devam edeceğiz.

Birşeyi kesin olarak bellemekte sayılamayacak kadar çok yarar vardır. Hapisane, işsizlik, açlık, sefalet vb. gibi tehditlerle hemen toparlanmak, hemen selâma durmak, açıkça Korku'ya Gebe Olmak gerçek kişiliğin amansız kanseridir.. Buna, tarihsel örneklerle karşı çıkmak, bu kanseri güçlü bir kişilikle yok etmek her zaman mümkündür. Bu kadar zahmete katlanmak bilmeyen kimseler, hiç olmazsa kendilerini fiyakalı, cakalı göstermemelidirler ya da halk böyle bir gösteriye aldanmamalıdır.

Hep öyle değil mi? Yasalarımız sendikal özgürlüğe yer vermişlerdir. Emekçi dilediği sendikaya üye olabilmekte, dilediği sendikadan avrılabilmektedir. Buna rağ-

KAPALI ÇARSI KAPALI KUTU...

Röportaj:
*Şükran
Soner*

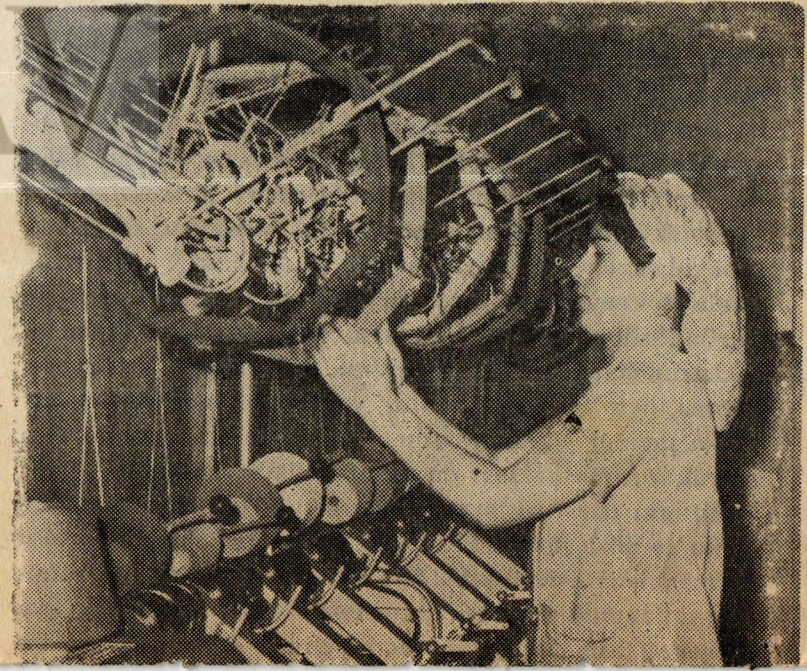
Kim mi kazanıyor 145 lirayı bir metre kumaşta Ben değil herhalde... Ben bir metre kumaşın fasonu için 7 lira alırım, bunun 2 lirasını tezgâh başındaki işçime veririm. Makinemde de 50 bin liralık bir sermaye yatar..

Metre başına kazanılan 20 ilâ 40'ar liralalar...

Valide Hanı, Bizanslılar zamanında yapılmış. Sonra da galiba hiç tamir görmemiş. Ortası boş, kare şeklindeki hanın görünüşü surlara benziyor. Ve en az surlar kadar harap. Harap. Dışarıdan taşlarında otlar çıkmış, içrisi ise simsiyah. Birkaç yüzyıl, temizlenmemiş, boyanmamış gibi duruyor.. Kısmen kırılmış merdivenlerden, karanlık, dar ve uzun

GÜNDE 13 SAAT

İşte kumaş dokuma atölyelerinin toplandığı en büyük han.. İşçilerin çalışma şartlarını anlatabilmek için Hanı biraz daha tanıtmak gerek: Karanlık koridor boyunca uzanan bir binada 50-60 atölye var. Handa çalışanların tahminlerine göre, dokuma tezgâhlarının toplamı 500 den fazla. Bir tezgâhın değeri 50 bin lira, odaların kiralari ise ortalama 300 lira. Hanın tuvaleti yok. İşçiler koridorun bir köşesinde daha çukur bir taş yapmışlar, ihtiyaçlarını orada gideriyorlar. Pis bir koku odaların içine kadar giriyor.. 300 liraya kiracı

men, sırf Cesaretsizlikten, sırf Korkudan yasaların lehimize olan hükümlerinden bile yararlanamıyoruz. Böyle olunca da suçu yasalara yüklemek anlamsızlaşıyor. Asıl suç Korku'ya gebe olan bizlerdedir. Hükümet bilmem ne sendikası ile işbirliği ediyormuş ve bu yüzden de istenilen sendikaya üye olmaktan kaçınılıyormuş.. Bunlar sebep değil, suçu örtmek endişesinin yarattığı basit ve kişilikle bağdaşmayan bahaneleridir..

Atalarımız söylemişler oysa tâ baştan; «korkunun ecele faydası yoktur.» diye. Peki neden korkar şu bizim insanlarımız acaba? Hele, eski bir ceketinden gayri birşeyi olmayanlar? Haydi, milyonları olanların korkuları da olacak tabii ama, hiçbir şeyi olmayanlar KORKU'yu nazar boncuğu gibi neden ilâştirirler yakalarına bilmem..

Toplumculukla korku aynı tabağa konmaz dostlar.. Birinden birini tercih edelim. Aksi halde, hedef güneş gibi uzaklaşır. Çabalarımız da yanımıza kâr kahr. Bizim sözüümüz bu!..

Parçala ve Sömür

TİMUR FIRAT

Mahmutpaşa Şb. Yönetim Kurulu Üyesi

Türkiye'de kök salmış kapitalistlerin geleneksel bir oyunu vardır: Parçala ve sömür. Bu oyun uzun yılların ve denemelerin süzgecinden geçirilerek başarı ile uygulanmaktadır.

Usta ve satılmış elemanlara sahip işverenler, özellikle mazlum işçiler arasında millî güçlerin birleşmesinden çok korkarlar. Çünkü nerede milliyetçi bilinç toplanır ve örgütlenirse orada kapitalist işverenin eline pasaport verilir! Nasıl ki milliyetçi güçler sömürü düzenine karşı ise, Türkiye'de sermayedar işveren de millî sendikaların kurulmasına karşıdır.

Kapitalistlerin «parçala ve sömür» biçiminde özetlenen geleneksel politikası iktisadî devlet teşekkülü olan Sümerbank'ta mükemmel bir şekilde uygulanmaya başlamış ve özel sektörden G. Gavriyeloğlu'na kadar bilinçle devam etmiştir.

Herkesin bildiği gibi Sümerbank onbinlerce ailenin geçimini sağladığı bir yuvadır. Ve de Devletin dene-

(Devamı 4. sayfada)

bulan her odanın sahibi ayrı olduğu için, hanın hesabının kime sorulacağını hiç kimse bilmiyor. Ayrıca adlarının vergi daireleri ve sigortalarca bilinmesini istemiyen tezgâh sahipleri, pek de şikâyetçi olmayı düşünmüyorlar..

Dokuma işçileri bu pislik, koku ve gürültü içindeki küçücük han odalarında duvarla makina arasına sıkışmış, sigorta, emeklilik hakları olmadan aralıksız 13 saat çalışıyorlar..

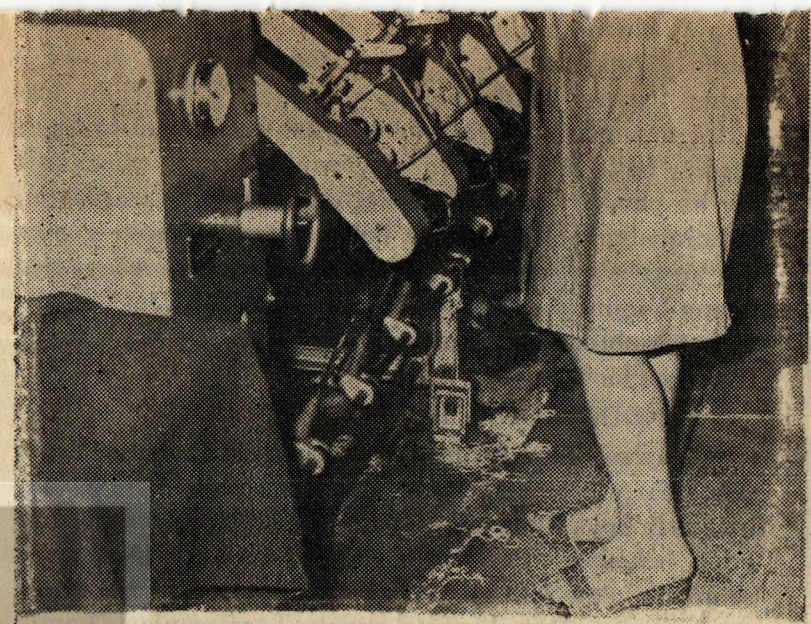
«Kız giyinir giyinmez, Tersyüz edilmiş, eski. Beğenmediği, sevmediği

Ne yapsın çirliçiplak

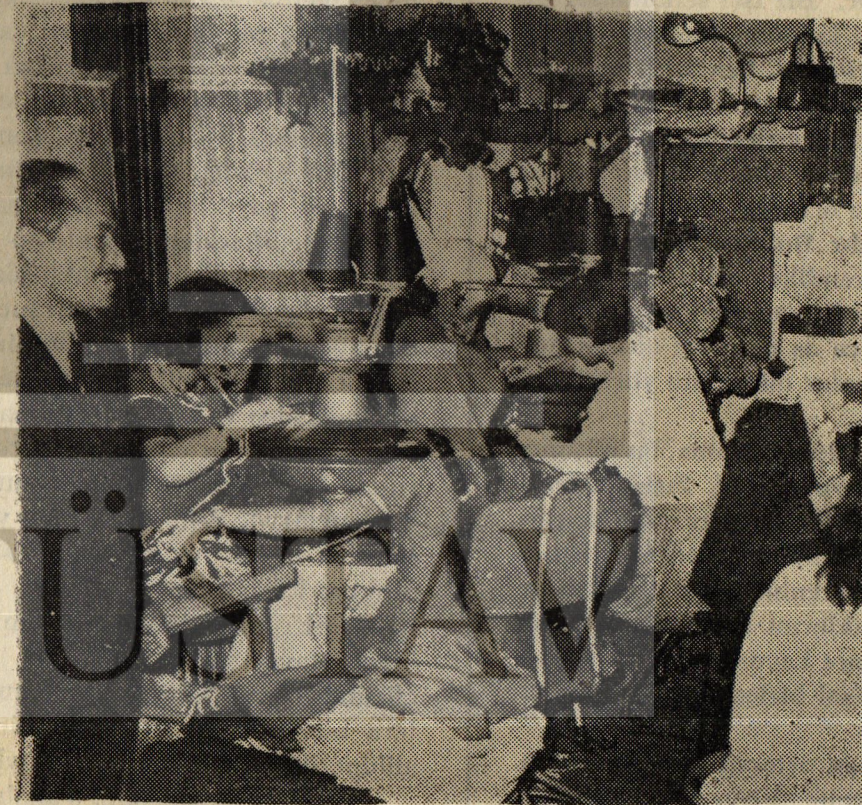
besbelli ama

gezemez ki.»

F. H. DAĞLARCA

Görevi başında bir trikotaj işçisi.. Dokuduğu ve maliyetini gayet iyi bildiği yün kazağın, blûzun vitrindeki fiyatını görünce acaba neler hissediyor?..

Sendikalı bir işyerinde çalışan işçiler.. Sendikalı olmak, toplu sözleşme yapan bir işyerinde çalışmak, trikotaj işçileri için büyük şans..

Ne yapsın kızın yoksul babası? Bir gün yün elbiselik kumaşın metresi 100 lira, Kalın bir yün terilen kumaşın ise 145 lira. Yoksa baba bu parayı nereden bulup kızına sevdiği elbiseyi alsın..

KİM KAZANIYOR?

Yün terilen kumaş dokuyan günde 13 saat çalışan, sigortası, emeklilik hakkı olmayan işçi «sen ne kazanıyorsun?» sorusuna acı bir gülümsemeyle cevap veriyor.

«Ben bir mekik kumaştan (bin atkı) 60 kuruş alırım. Yani bir metre dokuduğum zaman aşağı yukarı» elime geçen para 2 liradır.»

«Tezgâh sahibi de, imalât-tan satışa kadar meydana gelen büyük fiat farkını kendikazanıcı ile toptancı ve perakendecinin bundan elde ettiği

(Devamı 4. sayfada)

Yıllık ücretli izin

(Başarafa 2. sayfada)
ücretlerin verilmesi gerekir.

Mesken Kirası Meselesi :

Üyelerimizin ve Türk işçi sınıfına mensup işçilerin büyük çoğunluğunun kirada oturduklarını düşünerek ve de son zamanlarda kiraların serbest bırakılması ile ev sahiplerinin kiracı olan emekçi vatandaşlara kiraları arttırmak için yaptıkları zulümleri gözönüne alarak, mesken kiraları hakkında üyelerimize ufak bir hukukî açıklama yapmayı düşündük. Açıklamamız gerçi, ev sahiplerinin

kudurganlıklarını ve kiracıları sömürme hırslarını önleyemese de, kiracı üyelerimize yine de, ev sahiplerinin azgınlıklarına karşı mevcut kanunlar çerçevesinde karşı koyma yollarını gösterecektir. Bugün birçok Avrupa ülkelerinde, sosyalist ülkelerde bu mesele çözümlenmiş ve kiraları devlet tesbit etmektedir. Bu ülkelerde kiralar maaşların % 3-5 ini geçmemektedir. Ülkemizde ise kapitalist iktidar kiraları serbest bırakarak emekçi sınıfı tamamen ev sahiplerinin dişleri arasına at-

mıştır. 1963 yılına kadar 6570 sayılı Kira Kanunu kiraları serbest bırakmamıştı. Fakat 1963 den sonra, bir kısım kiraları 1959 yılına, diğer kısım kiraları 1953 yılına göre dondurdu. Bu kira kanunu değiştirildi. Bu eski kanun, hiç olmazsa evsahiplerinin kirayı istediği gibi artırmasını önlüyordu. 1963 maaş mülâtı olan yeni durumda ise bu eski 6570 sayılı kanunun 2 maddesi değiştirildi ve böylece kiralar serbest bırakıldı. Şimdiki durumda, bir evsahibi durmadan kirayı arttırma talebinde bulunuyor. Bu durumda biz kiracı emekçi ne yapacak? Ev sahibi kirayı arttırın dediği takdirde ancak mahkemeye başvurabilir.

Böylece, davanın neticelenmesi en aşağı yedi, sekiz ay sürer. Demek ki, ev sahibi kirayı almazsa, bu durumda kiritamıyor. Eğer ev sahibi zam talebini yaptıktan sonra, sizden kirayı almazsa, bu durumda kirayı posta ile adresine yollamanız gerekir ki, kirayı verdiğinizi ispat edesiniz.

**TEKSTİL İŞÇİLERİ
SENDİKASI ADINA
İMTİYAZ SAHİBİ :
R I Z A G Ü V E N
SORUMLU YAZI İŞLERİ
MÜDÜRÜ :
ABDULLAH SERT
Yönetim yeri: Babiâli Cad.
Sıhhiye Apt. Kat 3, D. 8.**

Kapalı Çarşı Kapalı Kutu

(Başarafa 3. sayfada)
geliri şöyle özetliyor:

«MESELE PAHALILIK»

(Başarafa 1. sayfada)

düğü görüşler mantığın büyük örneğini vermektedir! Sayın Başbakan'a göre, pahalılık mesele değildir. Mesele olan geçim sıkıntısıdır... Peki geçim sıkıntısı neden ileri gelir? Bu sorunun cevabını henüz okuma yazma bilmeyenlere sorun..

İşçiyi hâlâ enayi sanıyorlar. Hâlâ eskisi gibi hiçbir şey bilmeyen, koyu cahil, saf, aldatılmağa müsait sanıyorlar. Kimin saf ve kimin cahil cühelâ olduğunu ise artık herkesin görebileceği kadar bir uyanışa girmiştir Türkiye..

DENİZCİ KARDEŞLER

(Başarafa 1. sayfada)

rumsuzluk duygusu içinde Devleti zarara sürüklemenin yarışını yapmaktadır. Yıllardanberi Denizcilik Bankasının zarar ettiği ifade olunmakta ama bu zararın kaynakları araştırılmamaktadır. Oysa zararın kaste dayandığı en açık bir gerçektir. Halen uygulanan grevden dolayı Bankanın yükümlendiği zarar, sendikanın taleplerini hayli aşmaktadır. Demek ki, Banka zararı genişletmek için mücadele etmektedir. İşte kapitalist düzende devletçilik uygulaması budur. Kaldı ki sendika yasal hakları aşan teklifler de öne sürmüştür. Devle-

«Ben kazanmıyorum herhalde, bir metre kumaşın fasonunu 7 liradan alırım. Yani toptancı ipliğini verir. Dokunan her metre kumaş için bana 7 lira öder. Ben bu 7 liranın 2 lirasını tezgâh başındaki işçiye öderim. Ayda 300 lira kira, elektrik, su, vergi masraflarım vardır. Makinemde de 50 bin liralık sermaye yatar..»

Toptancı yün terilen için aldığı ipliğin kilosuna boyanmış olarak 70 lira ödüyor. Bir metre kumaş 400 gr. iplik yiyor. Yani kumaşın ipliği için toptancı 28 liralık bir ödeme yapıyor. Dokuma masrafı için ise bize 7 lira veriyor. Kumaş dokunmuş olarak toptancıya 35 liraya maloluyor. Sonrada toptancı metresini 35 liraya mâl ettiği kumaşı toptan 60 liraya kendi mağazasında perakende 80 liraya satıyor. Aynı kumaşın Sultanahmetteki mağazalarda en düşük fiatı 125, Beyoğlundaki vitrinlerde ise 145 lira. Şimdi öğrendiniz mi kimin kazandığını?

BİR BAŞKA ÖRNEK.

Yünkü elbiselik kumaş için kullanılan ipliğin perakende fiatı 80 lira, Toptancı en pahalı fiatı ile bu iplikten satın alsa, bir cetre kumaş için gerekli 300 grama 24 liralık bir ödeme yapacak. 7 lira dokuma masrafı ile kumaşın fiatı 31

Orta Çağ Kalıntıları

(Başarafa 1. sayfada)

NEDEN GREV?

Şunu da belirtelim ki, Sendika, grevin gerçek nedeninin yozlaştırılmış hukuk düzeninden ileri geldiğini, açık-seçik biçimde halka indirememiştir. Devlet kesiminde son zamanlarda sendikacılığı istemeyen açık bir tutum kendini göstermiştir. Devletin işveren olduğu işlerde «işçi» kavramından ziyade, «memur» kavramına yer verilmektedir. Nitekim odacı, kapıcı, bahçıvan, şoför v.b. gibi çalışanlar son olarak ortaya çıkan hukuk uygulamasında işçi sayılmayıp, memur sıfatına güdük bir şekilde büründürülmüştür. Çalışanların bu hukukî sıfatlarındaki karmaşıklık, devlet kesiminde büyük problemler yaratmış, aynı işi yapanlar bir yerde işçi sayılmışlar, bir yerde memur sayılmışlardır. Memur sayılanlara da tanı olarak memur hakları da verilmemiştir. Hükümet «işçi» tanımının dar tutulmasına gayret göstermekte, sendika, toplu iş sözleşmesi, grev gibi eylemlerle başına belâyı sarmak istememektedir. İşte bu siyasî ve idarî tutum tam anlamıyla Anayasa ile çelişmektedir. Çünkü anayasa gereği asıl dar tutulacak «memur» kavramıdır. Ana-

yasa mahkemesinin son kararı da bu tefsirtarzını benimsemiş görünmektedir. Öyleyse Hükümetin bu tür davranışı Anayasa dışıdır ve faşist sonuçlara hazırlığın işaretini taşımaktadır. Ne var ki Türkiye'de çalışanların vardığı belli bilinçlenme, olayların gelişimi, çalışanları dar bir çembere sokarak devlet idare etmenin imkânını bulunmadığını örnekleriyle belgelemiştir. Kanun yapıcının bu gelişimi hemen tesbit edip, olaylara ve Anayasaya uygun kanunî düzenlemeleri zaman geçirmeden yapması açıkça toplumun yararını sağlayacak, aksi halde kısa süreli hesaplar hep geri tepecektir.

SENDİKA KORKUSU

Olaylara karşı tutumu dikkate alırsa, siyasî iktidar çalışanların sendikalaşmasından korkmaktadır. Öğretmenlerin boykotuna karşı gösterilen siyasî ve idarî tutum bunu belgelemiştir. Millî Eğitim Bakanı öğretmenlerin sendikası olan TÖS ve İLKSEN'le bazı sorunların çözülmesinin görüşülmesi yerine, yer-yer öğretmenlerle konuşma yapacağını açıklamıştır. Şu davranış, bizdeki devlet yöneticilerinin çağın olay ve gerçeklerinden ne denli uzak bulduklarını göstermektedir. Biz işçi sendikaları uygulamasından biliriz bu ortaçağ kalıntısı davranışı. İşçilere tüm hakları verdiğini, onları evlât, kendisini baba (!) sendikayı gereksiz bir örgüt sayan özel kesim işverenleri de bu anlayış ve davranış içindedirler büyük çoğunluğu bakımından. İşte devlet gücünü elinde tutan bakan, ya da diğer siyasilerimiz de bu ortaçağ düşüncesini hiç çekinmeden ortaya koymuşlardır. Bu düşüncenin açık sonucu şu : Devlet kesiminde sendika yaşatılmıyacaksınız. İşçi olsun, memur olsun kapıkulu yapacaksınız; verdiğiniz kırımlarla yetinecekler. Böylece de ne güzel olacak devlete yönetimi; vurgunlar, yağmalar düzeninin yürütülmesi.

Uzun etmeden söyleyelim : Bu uygulama, bu düşünce ve davranış başımızdaki iktidarın apaçık faşist özleminin ifadesidir. Ne var ki sosyolojik bir gerçektir ki, çalışanlar kapitalist toplumda bir sınıf teşkil ederler. Bu sınıf, devlet, ya da özel kesim işverenine karşı Anayasa gereği birleşmeyi ve anayasal haklarını savunmayı gerekli görmekte, böylece sınıfsal bilince kavuşmaktadır. İş kolay kılmanın tek yolunun sınıfsal birleşme olduğunu artık çalışanlar anlamışlardır.

Ve de «devlet benim» diyen ortaçağ kalıntılarının, devletin babalarından miras kalmadığını anlayacakları gün hiç de uzak görünmemektedir.

Abdullah SERT

Cağaloğlu
İSTANBUL

Telefon : 27 67 82

Dizgi: Yeni Gür Matbaası

Baskı: Haşmet Matbaası

tin kanunlarını devlet çığnerse emekçi kime anlatsın derdini? Bir karışıklıktır ki gidiyor. Tıp kı Hümeyra'nın kördüğümü gibi!..

Parçala ve sömür

(Baştarafı 3. sayfada)

timi altındadır. Böyle olmasına rağmen Asgarî Ücret Komisyonunca kabul edilen asgarî ücretler uygulanmamaktadır. Yine bu kuruluşun içine sinmiş sarılığı ile namılı Teksif Sendikası vardır. Bu sarı sendika işçilere parlak vaatler yaparak onları altmışaltıya bağlamak suretiyle hürriyetlerini ipotek derken, G. Gavriyeloğlu'nda ve diğer benzeri özel teşekküllerde çıkan böylesi ihtilâflar elbette ki bir tesadüf eseri değildir. Hükümet de yoksul işçilerde milliyetçi bilincin gelişmesini ve tüm Türk halkının millî birlik ve beraberlik içinde bulunmasını istemez. Sendikamızın son genel kuruluna sunulan çalışma raporunda bu türlü geri ve çarpık zihniyetlerin nasıl hortlatılmağa çalışıldığı açıkça dile getirilmiştir.

Sömürü düzenini devam ettiren ard düşüncelere, dalkavuklara, yardakçılara, kanlarımızı emen kapitalistlere Türkiye'mizde değer verilirken, emeğinin hakkını almaktan gayrî bir tasası olmayan emekçi, hayat şartlarının çekilmezliğini protesto amacı ile genel boykota giden öğretmen, binbir sıkıntılara katlanarak çoluk çocuğunun geleceğini düşünen memur, Millî Eğitimde çağdaş uygarlık düzeyine uygun bir reform yapılmasını sağlamak için göğsünü kurşuna geren gençlik, Anayasamızda öngörülen ve köylümüzün hayatıyla ilgili olan toprak reformunun çıkmasını geçektirmek için işgâl zoruyla kalan dipçiğe hedef olmuş köylü... Ve bu toplumların oylarıyla millî irade olan yüce Parlamento.. Çevirin başınızı da şu halimize bir bakın. Türk ulusunda bir umutsuzluk, başlar bükülmüş, hayaller sönmüş, boynumuz eğik.. Şu biricik Türkiyemizde sanki vatansızlar gibiyiz. Hayat şartları gittikçe kötüleşmede. Beslenme gücümüz sıfır, kiralar oturulamayacak gibi, gecekondulara bile hasret.. İki yılda bir sus anlamında yapılan gülünç ücret zamları hamuduyla yutulmakta.

Ya İlahi Başbakan.. Pahalılık sıhhat alâmetidir diyorsun.. Senin sıhhatın maşallah yerinde, ama bizleri hastaneler bile kabul etmiyor. Bari hesap vereceğiniz Mahkeme-i Kübra gününü bekleyelim!.

lirayı bularak, Tüccar renksiz iplikten dokunan kumaşın boyası için metre başına 5 lira ödedikten sonra(adı geçen yünlü kumaşı en pahalı fiyatı ile 35 liraya mal edecektir. Aynı kumaşı toptancı 60 liradan satarak metresinden 24 lira, perakendeci 80-100 lira arasında satarak metresinden 20-40 lira kâr sağlamaktadır. Bir tüccar sadece bir tezgâha kumaş dokutsa, bir tezgâhta gün de ortalama 20 metre kumaş dokunduğundan, dükkânın kirası, ödediği vergi hariç günlük kazancı 480 lirayı bulacaktır.

7 BİN TEZGÂH.

Dokuma Tezgâhları Derneğinin 100 den fazla üyesi mevcut. Bir üyenin 2-3 ten başlamak üzere 10 a kadar tezgâhı varmış. Derneğe üye olmıyanlarla birlikte, tezgâh sayısının 7 bin bulacağı tahmin ediliyor. Her bir tezgâh günde ortalama 20 metre kumaş dokuduğuna göre, İstanbul'da bir günde küçük tezgâhlarda dokunan kumaş miktarı ortalama 140 bin metreyi buluyor.

İstanbul'da, dokuma fabrikaları dışında bir günde ortalama 140 bin metre kumaş dokunuyor. Dokuma tezgâhlarında çalışanların, bizzat tezgâh sahiplerinin anlattıklarına göre, bu dokuma tezgâhlarında dokunan kumaşların kârlarından büyük kısmı vergi dairelerine gitmiyor, bu kumaşların, dokunduğu, satıldığı kayıtlara geçmiyor..